

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԱՐԻԱ

Տարեկան . . 12 ծր.
Վեցամսեայ . . 6 "

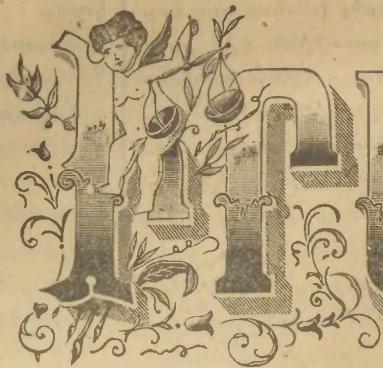
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Երկու թիւ մէկ ծրարով
Տարեկան . . 14 ծր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՍԵՐԻԱ

Տարեկան 2,60 Տօլար
Վեցամսեայ 1,50 "
Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Ծանոցման տուր
20 ամիդի

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԵՐ ԼՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՐՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Հ Ա Ս Յ Է

Rédaction du journal

„Iravounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на вѣстникъ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

Գրութիւնք եւ
չեն տրուիր

Զ Ե Կ Ո Յ Ը

Պարսկաստանի մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի որ իրենց յետեւ ընթերցողներէն ընտրուի մէկը որ թերթին առաքումը զուգահեռօք և իրենց պարտքերը հրապարակու պահանջենք:

Նոյնը կ'ազդարարենք ուրիշ երկիրներու մեր պարտագանց բաժանորդներուն ալ:

ՕՐՈՒԱՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱԿԵՂՈՒԹԻՒՆ ԶՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մակեդոնիոյ գէպերը, որքան որ ալ բաւական երկար ժամանակէ մը ի վեր բնաւ դադարած չըլլան մտքերը ծանր անհանգստութեանց մատնուելու անակնկալներով լեցուն ապագայ մը գուշակել տալու, յանկարծ գահավիժական կիւրաքանչեւ մը կ'առնեն:

Մակեդոնիոյ բարեկարգութեանց ի նպաստ Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ կողմէ համընդհանրական շարժումներու ծրարագիրը հանդիմանաբար ընդունելով ու գործադրել խոստանալով, շատ լուր գիտէինք թէ Սուլթանը եւ իր պալատականները հետամուտ էին միայն ժամանակ չհանելու եւ կերպով մը հանգստացնելու Եւրոպայի գերագոյնը ժողովրդի ջանքերը զարգացնելու մտքերը: Զարաշուք անցնելով, հայկական կոտորածներու անցեալը, Սուլթանին ալէկ կը սորվեցնէր թէ ինչ վարժուելու ունենալու էր Պետութեան յաւիտեական անհամաձայնութիւններէն օգուտ քաղելու եւ մասնաւոր առաջին անգամ համաբարտարութիւնը յուսահատութեան մատնելու համար:

Հետեւապէս, միմիայն գիտակցօրէն խաբուելու տրամադիր եղողները բարեկարգութեանց գործադրութեան ի նպաստ կրցան տեսնալ զբաւան չօշափելի երաշխաւորութիւն մը Հիւսէին Հիւսի բաշայի «ընդհանուր վերատեսչութիւն» պաշտօնով Մակեդոնիոյ երթաւորներէն մէկը:

Հայկական կոտորածներու միջոցին ալ, Պետութեանց հաւաքական անհաճօղ գիմուններուն գոնէ վերջ մը տալու համար, նոյն այդ Սուլթանը Հայաստան կը շրջէր ուրիշ «բարեկարգութեան» ընդհանուր վերատեսչութիւն մը՝ Շաքիր բաշան, որուն պաշտօնը ամէն կերպով քիւրտերու շահատակութեանց սփռակցի եղաւ:

Կը թուի թէ Հիւսի բաշա ալ հըրա-

հանգներ ունի նոյն արիւնքի շահատակութեանց պատրաստել Մակեդոնիոյ Ալպանացիները: Սուլթանը շատ լաւ կը հասկնայ որ, եթէ ոչ Ռուսիոյ, գոնէ Աւստրիոյ զանիւր այս միջոցիս ուրբան հակառակ է մակեդոնական տնկաւորութեան գաղափարի մը իսկ: Եւ ըստ իրական մամուլին մակեդոնացիներու նկատմամբ ունեցած վարժուելու իր վերջին տարակոյսներն ալ պիտի փարատէր:

Այս պատճառաւ, Աւստրո-Ռուս ծրագրին իրական նշանակութիւնը կը մըռնէ ու այդ կողմէ ինքզինքը կատարելապէս ապահով կ'զգայ:

Բարեբաղդապէս, մակեդոնացի յեղափոխականները խոհականութիւնը, հետաքննութիւնը ունեցած են ամէն բան Պետութեանց ու Սուլթանին բարեացակամութեանը չվստահելու: Եւ անոնց երբեք վայրկեան մը դադարելու, մակեդոնական գործունէութիւնը միշտ իր ասպատակային շարժումները կ'աւանդունորարար շարունակեց: Կը յիշուի թէ վերջապէս աշխատեց Ջոն չէվ: Միխայիլովսքի հատուածին ջանքերուն շնորհիւն էր որ Մակեդոնիոյ մէջ ապստամբական շարժումներ տեղի ունեցան, որոնց հետեւեալով Պետութիւնները իրենց թմրութենէն սթափուիլով, Սուլթանին ներկայացուցին բարեկարգութեանց ծանօթ ծրագիրը: Բայց այն ատենը տեղի ունեցող այդ շարժումները միմիայն սահմանափակ շրջանակի մը նախաձեռնութեանը արդիւնք էին: Մակեդոնացի յեղափոխականներու մեծամասնութիւնը անոնց կընդդիմանար: Արդարեւ, «Մակեդոնական յեղափոխութիւն» ըսելով, պէտք է հասկնանք տարածութեան Սօֆիայի բարձր կոմիտէին հնազանդող սահմանափակը: Սօֆիայի գերագոյն կոմիտէին պաշտօնը կը կայանար — կամ կայանալու էր — Մակեդոնիոյ ի նպաստ Պոլկարիոյ հանրային կարծիքը գրգռելու եւ Եւրոպայի մէջ գիտնաբերական դիմումներ ընելու մէջ: Բարձր կոմիտէին պահ մը մոռցաւ իր իրաւասութեանց շրջանակը, ու զիջողով իր յեղափոխական մտաւորները, մինչ պոլկար կ'առաջարկութիւնը գայն միմիայն իբր «սովորական ընկերութիւն» մը կը ճանչնար, ու այս պատճառաւ լուծուեցաւ կառավարութեան կողմէ: արդէն, 1901 թուականին Պօրիս Սարաֆօֆի հատուածը, զատուելով բարձր կոմիտէին, կազմած էր ուրոյն խմբակ մը, նախագահութեամբ Սթանչէֆ ճարտարագէտին, ու զօրեղապէս կը գործի մօտ Զօնչէֆ-Միխայիլովսքի խմբակին սպասարարական շարժումներուն:

Բայց Մակեդոնական յեղափոխութեան իսկական ուժը կը կազմէ ա-

պահովաբար Մակեդոնիոյ մէջ գործող «Ներքին կազմակերպութիւնը», առաջիմ տակաւին շրջապատուած խորհրդաւոր միջին պարագաներով, որուն հիմնադիրը եղած է զխաւորաբար խոհարար վարժապետ մը, Տէլչէֆ անունով: Եւ այս «Ներքին կազմակերպութիւն» է որ կը կազմակերպէ Մակեդոնիոյ յեղափոխական շարժումները: Պօրիս Սարաֆօֆ անոր տեղաւորներէն մէկն է միայն, աւելի արտասահմանի մէջ գործելու պաշտօնով: Վերջերս Անգլիական կառավարութեան կողմէ հրատարակուած կապիտ Գիրքը 10,000 հոգի կը հաշէ այս կազմակերպութեան հրամանին ներքեւ գործող յեղափոխականներու թիւը: Եւ զնոնք կ'ազմակերպութիւնն է որ վերջապէս շարժում մէջ օգը հանեց Մուսթաֆա Բաշայի ու Գաւր Գէօրի մէջ գտնուող երկաթուղիի կամուրջը ու այդպէսով Բարիքի ու Պոլսոյ մէջ երկաթուղիներու շարժումները շարունակութիւնը դադարեցուց:

Կը հասկցուի թէ թուրք կառավարութիւնը իրենց հաշուի կ'առնէ այսպիսի կազմակերպութեան մը գոյութիւնը ու Անատոլիոյ զանազան կողմերէն զօրքեր կ'ուղարկէ Մակեդոնիոյ մէջ: Բայց ինչպէս Հայաստանի մէջ քիւրտերը, նոյնպէս Մակեդոնիոյ մէջ ունի ալպանացիները, որոնց աջակցութիւնը իրեն ամենէն աւելի օգտակար կրնայ ըլլալ: Ալպանացիները քիւրտերու քաջութիւնը ու վայրագութիւնը ունենալով հանդերձ, սառնասիրտութիւնը անոնց վրայ ունին որ, Սուլթանին անձնապահ գունդը իրենցմէ կազմուած է: ու այս պարագայէն կ'օգտուին Հայաստանի նկատմամբ իրենց անհամաձայնութեանը հետեւեալ տարած հաշիւներով: Սուլթանը անհամաձայնութեանը վերայ վստահիլ ու Մակեդոնիոյ մէջ ալ իր արիւնքի գործը հանգստութեամբ յառաջ պիտի մղէ:

Եւ ինչպէս անձնապահ գունդերն սպանները, Սուլթանին մօտ կը բարեխօսեն ալպանացի այս ինչ կամ անձ ինչ ցեղապետին ի նպաստ ու Սուլթանը աւելորդ չհամարել կատարել գոհացում տալու այնպիսի դաշնակցներու, որոնց իր թանկագին կեանքը կը վստահի: Նոյնիսկ պահ մը Սուլթանը Համիտ ալպանացի մը գեր-գնդապետ կ'անի պէտք իր գաղտնի գործերուն զանիմ անուանելու պատուին արժանի գտնել էր:

Սուլթանին մօտ իրենց այս գիրքին վստահելով, Մակեդոնիոյ ու Հին-Սերպիոյ ալպանացի ցեղերը մօլեգնօրէն կը հակառակին բարեկարգութեանց գործադրութեանը: Սուլթանը ձեռի համար մէկ քանի յանձնաժողովներ զրկեց, իբր թէ զանոնք համոզուելու որ բարեկարգութեանց չընդդիմանան, — մինչ, կըսէր նախկին վալի մը՝ Հաֆիզ բաշա, ալպանացիները կատարելապէս

զսպելու համար բաւական պիտի ըլլար իրեն եւրոպէն բացորոշ հրաման մը ու չորս զօրագունդ, երկու ալ թընդանօթ: ալպանացիները, երեսուսուս աղաքներ ու իրենց Տէրօշը ներքին տրամադրութեանց մօտէն ծանօթ խնդիրը չհասկնալու կուտան ու կ'սպանան գործին ողբերգական կերպարանք մը տալու: Գլխինին կը շարժեն ու ձեռքերնին վրէժխնդրութեամբ թուրքերուն երախակալին վերայ զնուլով, կըսեն: «պիտի թոյլ չը տանք որ երբեք պիտի կեանքունք ի նպաստ բարեկարգութիւնը լայն» թուրք կառավարութիւնը, փոխանակ ասոնց խօսելու լեզուով մը, որ միայն կըրնար արդիւնաւոր կերպով հասկնալ ըլլալ, կը ճգնի իբր թէ ամեն բան անուշի կ'ապելու: Բայց ալպանացիները լաւ ծանանք են, իրաւունք իրենց ինչքը պահելու համար քրիստոնէութիւնին ուրացող այս կիսավայրենի ցեղերը քաղաքական հաշիւներ չեն չկատարուած, ու զէպի խալիֆային գահը իրենց հաւատարմական զգացումներուն հոգով մարմնով անձնաւոր: Միթոյով իրաւ լայն քաղցրին 8000 հոգիով իրենցմէ մէկը ծանրապէս վիրաւորեց ուս հիւպատոս Շէյրպինան: քաղաքական գործը պատասխանել ստիպուեցաւ, երկու կողմէ մեծ թոյլ մեռնողներ եղան: Եւ այժմ քրիստոնէականներու ջարդի մը առաջը առնել կարելի եղաւ: Բայց այս նախափորձ մըն էր միայն: Եթէ Ռուսիոյ իր հիւպատոսին վիրաւորութեանը վրայ ազդու լինապք մը չունենայ — ինչպէս Պոլսէն զանազան հեռագիրներն ցոյց կուտան, Սուլթանը պիտի հասկնայ թէ վերադառնալ Պետութեանց անհամաձայնութեանը վերայ վստահիլ ու Մակեդոնիոյ մէջ ալ իր արիւնքի գործը հանգստութեամբ յառաջ պիտի մղէ:

Տ. Է.

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԱՌ Տ. Մ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՆԱՆ

Տեղւոյս թագ. խորհրդոյ շնորհակալութիւն յայտնող ձեր գրութիւնը կարգացի տեղական թերթի մը մէջ: Երկու տողով բոսմ թէ ինչ տպաւորութիւն թողուց իմ և շատերու վրայ ձեր այդ սնամէջ տղիւրու հրատարակութիւնը:

Նախ, զարմացող թէ ինչպէս թերթի մը կը հիւրընկալէ այդ օրինակ գրութիւն մը, որ լրագիր-

ներու հրատարակութիւնները, առանց բացառութեան, «քէստանէ ֆիշէնկի»ի կը նմանցնէ, խօսք մը որ անարգանք է ամբողջ մամուլը երեսին նետուած. մինչդեռ այսօր էն յիմարը իսկ գիտէ թէ աշխարհի մեծագոյն լեզուաբանները մամուլը չնորհիւ կատարուած են ու կը կատարուին:

Երկրորդ. Ձեր պաշտպանել փորձած թաղ. խորհրդոյ սխալագործութեանց դէմ «Բիւզանդիոն», «Իրաւունք», «Սուրհանդակ», «Փունջ» և «Արեւելք» թերթերու հրատարակած նշաւակոմները, ցոյց տուած դրական ու անհրաժեշտ փաստերը առանց նկատողութեան առնելու, առանց հերքել փորձելու, ինչպէս հրապարակ կը նետուիք ու անիմաստ և չորոմարար խօսքերով շնորհակալութիւն կը յայտնէք այն երկու մարդոց, որոնք դեռ չեն ամենար ինքզինքնին թաղական անուանելու, մինչդեռ իրենց ընկերները հրաժարած և մէկ կողմ քաշուած են, բողոքելով անոնց ապօրէն և անխիղճ գործունէութեան դէմ:

Դուք, Տ. Հայրապետեան, 60 ի հասած տարիքով, աղիւսդ մազերով, այդ տեսակ անամէջ տողեր գրելէ առաջ, պարտաւոր էիք ծերի մը վայել լրջութեամբ մտածել, այդ ձեր փայփայի ուզած թաղական զոյգին վրան ծանրացող յանցանքները արդարացնող փաստեր մէջտեղ դնել, գոնէ վառնալի որբանոցը ցոյց տալ, գործուած պաշտօնական խաբէութիւնները հերքել զրական փաստերով, (եթէ կան երբեք) թերթերու ցոյց տուած անխղճութեանց չգոյլթիւնը հաստատել, ու յիշող պնակալէզի մը յատուկ շնորհակալութեան բառեր մը թմրելով: Թերեւ մը սպասուածը

ահա ա՛յս էր. իսկ դուք Ձեր տողերով, Ձեր մտային կարողութեան վրայ ցնդածի մը գաղափարը տուած եղաք հասարակութեան:

Մենք կը յարգենք ձեր բոլոր, եթէ անոնք փաստերու գէժ փաստերով խօսիլ գիտեն ու նպատակաշար կեղծիքներ ընել չեն սիրեր:

Դիւտ. Խաչ. Այս առթիւ ուն. լրդ չէ ինչի թէ տեղական թերթի մը մէջ կեղծ վառնալի ստորագրութեամբ գրուածին հակառակ, Տ. Նահանգապետը երբեք չէ պարտաւորած տեղւոյս թաղ. խորհուրդը որ աղքատ ճամբորդներէ անխտիր 10ական ֆո. առնէ: 1896էն ի վեր գաղթական ճամբորդներուն միշտ ձրի թուղթ մը կը տրուէր. իսկ վերջիս Տ. Նահանգապետը այդ թուղթը տալու իրաւասութիւնը թաղ. խորհրդի վստահեցուց, պայմանաւ որ միայն կարողութիւն ունեցողներէ 5 կամ 10 ֆո. առնէ, ոչ թէ չորսնասի տոմարի մը գնի: Լու անկարող խեղճերէն: Մենք կրնանք հաստատել նաեւ թէ թաղ. խորհրդ. Տ. Նահանգապետի այս բարեացակամութիւնը ուրիշ տեսակէտով ալ չարաչար կը գործածէ:

ԿԱՐՏՈՒՆԻ ԳՈՒՆԱՅԻ ՄԷԿ ՆԱԽԱԿԸ

Շար. Անիս Թիւնէն և Վերջ:

Երրորդ մը եկած էր ինձ ըսելու թէ ես պարտաւոր էի վարձատրել հայր Գիպարեանը, գոնէ իր այն պտոյտներուն համար, որոնց կը ձեռնարկէր որպէսզի տղաքներուն դաս տալու գայ: Այս բանը իրաւացի էր, ու զայն կը սեմ այս պատմութեան վերջաւորութիւնը հասկնալու համար միայն:

Ուրեմն, բոլոր այս եկողներէն քիչ

մը յագնած, գրեցի հայր Գիպարեանի ու պարտաւոր էի գրել (մանաւանդ երբ գիտէի թէ ինքը առաջինն էր ըսող թէ տղաքները դժբաղդ էին). նամակս կը վերջացնէի ըսելով թէ անոր քահանայի ու կայան մարդու պարտականութիւնն էր գալ ամէն բան իր աջ-խելովը տեսնել ու յետոյ միայն խօսիլ:

Շատ ետքերը միայն եկաւ ու զորկուած ըլլալով պարտին մը կողմէ (հոս կոմսուէին էգնեան գրած ու յետոյ աւրած է այդ բառը, այնպիսի կերպով մը որ ընթերցելի ըլլալէ չի գաղթի) որ կը թուի թէ տղաքներուն վրեժակին վրայ անհանգիստ էր, թէեւ անոր որդեգրած տղաքները շատ աւելի զժքաղդ էին, որքան իմիններս երջանիկ կը մնային. այն աստիճան որ, անոնք որոնք չի կրցան փախիլ, ինքն իսկ աղաչանքով խնդրեց որ ընդունուին այն անհատն ուրիշ ռեֆլուսի սիրոյն համար անցուցած մէկ տագնապի մը միջոցին առած էր: Ուրեմն, Հայրը եկաւ այն ատեն միայն երբ զայն զորկեց Գաղթականութեան ճշմարիտ քահանայ եղող պարոնը (էգնայեանը), մինչդեռ հայր Գիպարեան տիրացու մ'է միայն (սակփան չը ֆոն):

Անիկա զիս տեսնելու կողմէր ընկերակցութեամբ թարգմանի մը, Պ. Շապանեան, նախ ինձի ըսաւ թէ իմ գրածս խիստ էր. ըսի թէ գրած խօսքերս միտքս չէին, բայց իրենց ներողութիւն կը խնդրէի, եթէ իրաւացի վիշտ պատճառած էր. վերջապէս թէ, յանցանքը իրն էր աւելի, վասնզի իր պարտքն էր շուտ մը գալ, մանաւանդ որ տղաքներուն ժամանումէն իսկ առաջ, ինձի եկած ըսած էին Գաղթականութեան կողմէն թէ, պէտք չէր որ իմ տունն ընդունէի Գաղթական քահանայ, զի ինքը, հա, Գիպարեան միայն իրաւունք ունէր Բարիք քահանայի պաշտօնը կատարելու. փոխարէն իմ պատմութեան թէ յոթարկեալով այս բանը կընդունէի, քանի որ կուզէի այդ տղաքներուն պահել տալ իրենց կրօնը, իրենց լեզուն ու հետեւապէս իրենց հեղինակաւոր ու օրինաւոր քահանայ:

Ուրեմն, մարդավարութիւնը միշտ իմ կողմէն ըլլալով, չէի հասկնար որ

լոր այս մարդերուն մոլեգին յարձակումը իրենց տղաքներուն ի նպաստ հիմնուած ձեռնարկի մը դէմ: Հայր Գիպարեան այն ատեն ինձի շտաբից գովաբաններ. շնորհակալութեան ու գարմանք՝ Սպարանքին գեղեցիկութեանը ու անոր գերբին վրայ, (որը կը գտնէր աւելի գեղեցիկ ու հանգըստաւէտ քան հարուստ գիշերօթիկ հիմնարկութիւնները), տղաքներուն զբաւթագրում կերպարանքին, անոնց սիրուն համազգեստներուն, առողջութեանը, պարտէզներուն եւն. եւն. ի վրայ:

Անոնց հարցումներ ուղղեց եւ անոնց ըսիլ տուաւ երկար ազօթք մը, ուր իմ անունն ամէն վայրկեան կարտասանուէր. մնաց որ այս էր բոլոր հասկացածս այս հայերէն աղօթքէն:

Ձերմապէս շնորհակալ եղաւ ինձի, ու խօսք առաւ ինձմէ որ երբեք կարեւորութիւն չտամ բոլոր պատմութեաններուն, թէ ինք ճշմարտութիւնը կը սէր...:

Երկրորդ անգամ մ'ալ եկաւ ինձ ըսելու որ իբր անկար ծերեր՝ Փափաղ. հանները իմ հաստատութեանս մէջ առնեմ. միայն անոնց զաւակը չի պահելով. բայց որովհետեւ զարմանք կը յայտնէի որ ատեն մը զ'անոնք չ'ընդունելու համար ինձի յանձնարարութիւնը ըրած էր, ինձի պատասխանեց թէ չէր ըսած որ ես փափաղեանը իբր քահանայ ընդունեմ, վասնզի քահանայ ըլլալը անոր արդիւնուած էր, այլ զայն ընդունելի զթու թեմաք. պատասխանեցի թէ իմ Տունն ծերերու համար ապաստանարան մը չէր ու կը նախընտրէի պահել անոնց զաւակը, որ պարտաւոր էր իր ծնողքին համար աշխատելու: Երկրորդ թարգմանը այս երկրորդ այցելութեան մէջ երկրորդ անգամ մ'էր, զոր առաջին անգամը կը տեսնէի եւ որ կը թուի թէ իմ մասին կըսէր ամէն տեսակ յիմարութիւններ. այդ երկրորդ անգամը Ձատիկ կը կոչուէր ու հարկ համարեց իր գովաբաններս ալ քահանային ըրածներուն վրայ աւելցնել. այս բոլորը կըսեմ, պարոն, հաստատուելու համար ճշմարտութիւնը ու ոչ թէ, ինչ բանի մէջ ալ որ ըլլայ, ինքզինքս պաշտպանելու համար, վասնզի իր օրինակ բանիւրուն վրայ միայն մարդ ինքը

Ա. ԵՐԵՄՆԵԱՆ (67)

Թ Ի Ա Պ Ա Ր Տ Ը

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՎԱՆԱՅ ՁՈՁԸ

Ձոջը ստատանջութենէն սթափելով՝ սպասուորին նայեցաւ ու հարցուց.

— Ի՞նչ ըսիք ծօ՛ւ:

— Ըսի թէ Շէյխ մը կայ փարը... կրկնեց սպասուորը դողդալով:

— Է՛յ...

— Կը փափաքի տեսնել ձեզ,

— Ի՞նչ տեսակ մէկն է:

— Ի՞նչ գիտնամ... գլուխը թուի քօրօզ մը կայ, ճերմակ փաթիթով է, եւ կանաչ վերարկու մը հագած է:

— Գո՛ւրտ է, եթէ ոչ թուրք:

— Ձէ՛, աղա քուրտի կը նմանի:

— Ըսէ՛ք թող հոս գայ:

Սպասուորը օննկէն դուրս ելաւ: Քիչ յետոյ բարձրահասակ ու յաղթանգամ կազմուածքով Շէյխ մը ներս մտաւ:

— Մէրհապա՛... մըմնեց Շէյխը աջ ձեռքը

կռքժքին վրայ դրած ու կէս մը ծռած ձեւով մը:

— Հրամայէ՛ք... Ձոջը՝ խորին հետաքրքրութեամբ Շէյխին երեսը նայելէ ետք:

Շէյխը զսպանակներով շինուած բազմոցին վրայ նստեցաւ: Պահ մը չորադէմ պտոյտեց իր աչքը, հիացումով մը գիտեց իր կահաւորումն ու ըսաւ.

— Ես Մանցիններու Աշիրէթին պատկանող Գուրտ Շէյխ մըն եմ, պէյ էֆէնտի: Շատոնց կը փափաքէի տեսնուիլ ձեր հետ. բայց առիթը չէր ներկայանար: Ձեր անունը մեծ յարգանք կը վայելէ Աշիրէթին մէջ: Ամենքն ալ ձեր արդարաւարտութեան վրայ հաւատք ունին: Այդ պատճառաւ եկած եմ ձեզի յայտնելու թէ՛ երբեմն անհարկի խռովութիւններ՝ սկսած են տեղի ունենալ մեր եւ հայ ցեղին միջեւ. խռովութիւններ՝ որոնք կրնան աղետաբեր հետեւանք մը ունենայ: Պէտք է ազդու միջոց մը ձեռք առնուի, որպէս զի թշնամութիւնը չը գրգռուի եւ վտանգաւոր կերպարանք մը չառնէ:

Ձոջը սէգ անժպիտ կերպարանքը սեւեռեց Գուրտ Շէյխին վրայ, որուն բերնէն այնքան համակրական արտայայտութիւններ կարտասանուէին, ու պատասխանեց.

— Շնորհակալ եմ, Շէյխ էֆէնտի, եւ չսփառանց ուրախ եմ որ տեսնուեցանք իրարու հետ: Դալով այն անհարկի խռովութեանց, որոնք մօտ ժամանակներու մէջ ծագում առած են ձեր եւ հայ ցեղերու միջեւ, կը յուսամ թէ շուտով վերջ մը կը աղուին եւ առաջուան պէս անոնք սիրով պիտի ապրին ամեն տեղ:

— Միտն յուսալով չըլլար: Հաւատացէ՛ք որ մեր վերին գեղեցիկ գրուելուն ծանր է: Նորանոր դէպքեր կը ծնուելով՝ համարեւթեան միջոց չէ մնացել, առաքիկեց Շէյխը:

— Նոր դէպքեր կան:

— Այո՛... չէ՞ք իմացել:

— Ո՛չ:

— Ի՞նչպէս ո՛չ... չէ՞ որ կառավարութիւնը վաշտ մը զօրք զրկեց մեր կողմը:

— Պատճառը:

— Պատճառը հայ Բազաղներու արարքն է: Այնքան սարսափ ձգած են մեր ցեղերու մէջ, որ մէկը չհամարձակի լինել մը անցնել: Ամեն օր սպանութիւն, ամեն օր ոճիւնիւ... ամեն օր արիւն կը թափուի: Ո՛ւր պիտի հասնի այս չարադոյն դրութիւնը: Բնական է, հայ ժողովուրդին մեծաւորն էք դուք. կրնաք միջոց մը մտածել: Ի՞նչու համար կառավարութիւնը պատրաստուել մեր գեղերու մէջ վաշտերով զինուորներ զրկել, որոնց ապրուստը թէ՛ հայերուն եւ թէ՛ մեր վրայ կը ծանրանայ: Միթէ աղքատ գեղացիները կարող են առանկ բռնան մը մը տակ մնալու:

— Քանի՞ օր է որ զինուորներն եկած են:

— Շարաթ մը եղաւ... կրնն թէ շատ ժամանակ պիտի սպասեն:

— Ի հարկէ մեր պարտականութիւնն է հակել որ տեղի չունենան այդ տեսակ անհանգիստ դէպքեր, սակայն ի՞նչ ընենք. գէշը միշտ գէշ է. կարելի՞ է որ երկրին մէջ աւաղակներ չըլլան...

— Բայց ատենք աւաղակներ չն: Կարելի՞ քան է որ աւաղակ մը դէմքեր փոխադրուելու դրադի: Ընդհակառակն, ատենք պատրաստութիւն կը տեսնեն երկր որ քաղաւորութիւն մը ունենաք: Այս լուրերէն

զինքը կը պաշտպանէ. ու ընդհակառակը ես իմ համակրանքս դէպի հայրը այնքան հեռունեբր տարի որ իմ հայրենակիցներս կը կշտամբէին զիս չափազանցութեան համար. ու կըսէին թէ իմ Ձեռնարկիս տուած էի, ոչ թէ Որբանոցի, այլ Պալատի մը գոյնը:

Ծնողքները, զարմացած աւելի վերը յիշատակուած կազմերի թերթին մէջ գրուած յօդուածներէն, զարհուրելի նամակներ գրեցին իրենց զաւակներուն. անոնց պատասխանել տուի թէ իրենց զաւակները անմիջապէս ետ առնելու ազատ էի. եթէ վարանում ունենային ընտրութիւն ընելու իրենց աղաքներուն ըսածներուն ու Շանդհոններուն ցած քամառանքներուն միջեւ, որոնց ես ստակ վճարել մերժեցի. աւելցուցի, բարութեան յետին պատգումով մը, թէ նոյն ծնողքները կըրնային մէկը զրկել, առանց մեզի բան մը ըսելու, յանկարծ Ապարանք գալու համար. այդ անձը լատգոյն պատասխանը պիտի ըլլար տարածուած աղտոտութեանց մասին. այս բոլորէն կը հետեւի թէ, ես ա՛յլ ետ կեցայ Տարաւնիժօրէն հայկական որբանոց մը հիմնել. ես կ'որդեգրեմ նաեւ իրապէս որք իմ պղծելի հայրենակիցներս ուր, եւ որոնց հետ ապրիստութեան անդ գոնէ կուենանամ իրեններուս աղէկութիւն ընելու գոհացումը. ետ չը պիտի զրկեմ հոս գտնուած աղաքները, ես անոնց կապուած եմ ու անոնք սիրուն են. կը բաւէ որ, կը կրկնեմ, վա՛նձք չառնեն, բայց ա՛յլ նոր որք պիտի չառնեն:

Ահա, տէր խմբագիր, ձեր ասպատական զգացումներուն կը վստահեմ, նախ ճշմարտութիւնը ու յետոյ աղտոտութեամբ բարձրացուած կնոյ մը պաշտպանութիւնը, ինչպէս հոս գտնուող աղաքներու բարեքն ու ապագան վըստահ Ձեր վրայ, կը խնդրեմ, եւն.

Կոնստանդնուպոլիս

Յ. Գ. Ոչ միայն թուրք զեապաւնաւորներն քան մը չեմ պահանջած, այլ կոտորածներու ատեն, յանկարծ ինքզինքիս «էնթրանսիփան» թերթին «մասնաւոր թղթակցի» պաշտօնը տալով (էնթրանսիփան, որ իմ չնորհիւս ճշմարտութիւնը բողոք միակ թերթին

էր), միանգամայն ձեզի ծանօթ ազնիւ ֆրանսուէր՝ Տիկին Սէվիլի ալ իբր թղթակցի ծառայելով, մերժեցի Սուլթանի պատու իրականեւ այն վարձատրութիւնը զոր լուծեանս փոխարէն կը խոստանային. այդ մերժումէս ետք, պարտաւորեցայ քողով Պալատի գացել Սօֆիա, չուզելով շատ հեռուն ելլալ, ու հոգ Սըր Էլիա ու հայր Ծարմթան, որ հիսնայի կերպով ինծի աջակցեցան, կրնային բոկ թէ, անոնց չնորհիւ ինչեւր ըրի՝ նոյն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լ'էօռօքէէն մէջ կը կարգադրէ թէ, Եւրոպայի Հայ Ուսանողական Միութեան Խորհրդին Համաժողովը, որ ապրիլ 1 ին Պրիւսէի մէջ տեղի ունենալու էր, յետագայում է Պէլժիակոն կառավարութեան յարուցած արգելքներուն հանդէպ: Միութեան Ժոնէկի Լիւպոր կ'օրհնէ, այս անակիկալ յետաձգումը ուսանողական զանազան հաստատանքներու մասնաւոր շրջաբերականով մը իմաց տալով, յոյս չը յայտնէ թէ, նոր կարգադրութեան շնորհիւ, կարելի կըլլայ Համաժողովոյ տարեկան գումարումը յաջողցնել:

Տիգրիսի Հայոց Բարեգործական ընկերութիւնը, կողմասի կառավարչութեան արտօնութիւն ըստացած է բանալու անչափահաս եւ որք աղջիկներու ապաստանարան մը, խուտագեանի կոտակած գումարով: Հաւանօրէն ապաստանարանը կը բացուի այս տարւան սեպտեմբերին եւ կը պատասպարէ 20-30 որք աղջիկներ:

Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս՝ Տ. Սահակ Սրբազան խապոյեանի յանձնարարութեամբ —

որ այժմ Սիս՝ իր Աթոռը կը գրտնուի — Ատանայի մէջ կազմուած է յանձնաժողով մը, Սսոյ վանքին ինչպստ նուէրներ հաւաքելու համար:

Իզմիրի մէջ Տ. Ստեփան Ճըշ մարտախօսեան իր երեք տունները ազգին կը նուիրէ, պայմանաւ որ իր ու կնոյն կենդանութեանը միջոցին, վարձքերը գտնուէ:

Յիսուս Մանուկի Նուէր» աւանդով գաւառական որբանոցներու ինչպստ՝ Պատրիարքարանի վերջին շարժում մէջ զանազան կողմերէ հասած նուէրները 60 ոսկիի գումար մը կը ներկայացնեն:

Պոլսական թերթ մը կը գրէ թէ՝ Տ. Ղեռնդ վ. Դուրեան, որ այժմ Պոլիս, Գատը գէղի եկեղեցիին քարոզիչն է, իբր հոգեւոր հովիւ Մանչեսթըրէ ուղուեր է. արժանաւոր քահանայ մը գտնել գտնար ըլլալով, Մանչեսթըրի հայերը հարկադրուած կըլլան, հակառակ իրենց փափաքին, վարդապետ մը հրաւիրել:

Հռոմի մէջ այժմ կը գումարուի «Պատմական գիտութեանց միջազգային համաժողով»ը. Պոլսոյ Ուսումնական Խորհրդոյ ատեն նապետը՝ Տօքթ. վ. Թորգոմեան՝ այդ համաժողովոյ աշխատութեան ցը մասնակցելու հրաւեր ստացած ըլլալով, պատրաստած է Հռոմ ուղարկած է 1700էն մինչեւ 1840 իտալիոյ համալսարանէն վկայական ստացած բոլոր հայ բժիշկներու կենսագրութիւնը:

Պոլսոյ Պալլասեան որբանոցի մէջ պատասպարուող աղջկանց թիւը այժմ կը հասնի 35ի: Այս աղջիկները կը բաժնուին երեք կարգերու ու ամէն օր մինչեւ կէս օր կը հետեւին դասերու. իսկ կէս օրէն

ետք կը պարապեն ձեռագործի եւ ձեռագիտական աշխատութիւններու: Զանազան տեղերէ արդէն Որբանոցի անուան նուիրատուութիւններ կը հասնին. այս առթիւ կազմուած է Կանանց Խնամակալութիւն մը, որ Որբանոցին նիւթական վիճակը ապահովելու համար նպաստի աղբիւրներ կը փնտրուէ: Եգիպտոսէն Որբանոցին ինչպստ 70 ոսկիի չափ գումար մը զրկուած է:

Պոլսոյ թատերական Մեակեան խումբը այս միջոցիս Սեւանիկ կը գտնուի. տեղւոր հայ գաղթականութիւնը յաջողած ըլլալով նորաբաց մանկապարտէզին ի նպաստ թատերական ներկայացումի տրտօնութիւն մը ձեռք բերել, ներկայացումը տեղի ունեցած է ու զուտ հասոյթ գոյացած է 120 ոսկիի չափ գումար մը:

ԻՐԱՆԻՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Պ. Ունկնիր, Վառնա. — Ձեր ԲԱՑ ՆԱՄԱԿը՝ ի պատասխան Ռ. Կարապետեանի տեղական թերթի մը մէջ շնչակեան ընկերներու ուղղած խօսքերուն, մեր յաջորդ թիւով պիտի հրատարակենք:

ՎԱՐԺՈՒՀԻ Կ'ՈՒՋՈՒԻ

Պուլկարիոյ ազգային վարժարաններէն միոյն համար վարժուհի մը կը փնտրուի, որ իր պարկեշտութեամբ ու մտաւոր կարողութեամբ վստահութիւն ներշնչէ մեզ եւ տեղւոյն Պատ. Հոգաբարձութեան:

չէ՞ ձեզի:

— Ո՛չ... ատանկ լուրերու կարեւորութիւն մը չեմ տար:

— Ինչպէս. եթէ դուք գիտակցութիւն չունենաք, եթէ ձեր խորհուրդը չըլլայ, կարող են անոնք քայլ մը առնելու: Տեսէք այսօր մեր Աշխիթներն ալ ունին ձահվար պէկ մը, Երեսուֆ պէկ մը, Մահմուտ աղա մը. միթէ՞ կրնան շարժիլ անոնք, առանց հրամանի եւ կամ թէ առանց գաղտնի թիւագրութեան մը: Ամենեւին: Ձեռն կրնար հաւատալ թէ այս նախադիմ մէջ ամենէն աղղկելի հայ մեծաւորն ըլլաք դուք ու տեղեկութիւններ չունենաք բոլոր դարձուածքներէն: Կը կարծէք, պէկ էֆէնտի, ու անկեղծօրէն չէք խօսիլ ինծի հետ, որ բարեկամաբար ոտքս տունիդ սեմերէն ներս գրի, եւ մեր երկու ցեղերու համերաշխութեան համար միջոց մը փնտրելու եկայ: Գիտցէք որ կրնայի կառավարութեան երթալ ու միջոցներն անկից խնդրել. բայց չուզեցի, որովհետեւ կառավարութիւնը դէնք պիտի տայ ինծի ու ուղարկութեամբ պիտի ըսէ. «Մի վախճաք՝ ջարդեցէք, սպաննեցէք ու քանդ ու աւեր դարցուցէք, որչափ որ ալ կրնաք, ձեռն ոչ հաշիւ ուղղող կայ, ոչ ալ՝ պատասխանատու պիտի մնաք դատաւորին...»:

Ձոքը չուարեցաւ, ինչ պատասխանէր, ինչ կերպով արդարացնէր ինքզինքը: Եւ ինչ կը ճնշէր իր հոգեկան երկիւղալի արամաղրութեան վրայ: Ինքը կառավարութեան թիւին տակ, անոր վստահութիւնը չահագործող մըն էր: Ինչպէս հակառակ խօսք մը ընելու համարձակէր: Հետեւաբար, լսեց ու անբացատրելի վախով մը համակուած՝ նայեցաւ Բուրտ

Շէյխին, որուն աչքերէն խորհրդաւոր ու հրատապ լուր կը ցայտէր: Ո՛վ որ այդ անծանօթ բայց իր վրայ այնքան վստահութիւն ունեցող այլադասան կրօնաւոր... ճշմարիտ եւ անկեղծ յայտարարութեամբ կը խօսէր, եթէ ոչ լրտեսելու եկած էր զինքը՝ կառավարութեան կողմէն: Ինչ մտածէր... Եթէ Շէյխին խօսք չտար որ ինքն ալ համաձայն չէ կառավարութեան այդ տեսակ անարգ միջոցներուն, ապազային իր բոլոր ազդեցութիւնն ու համակրութեան պիտի զրկուէր անոր Աշխիթներու մէջ. իսկ եթէ համաձայն ըլլար, կը կասկածէր թէ լրտես մըն էր ան, որուն ծուղակը պիտի ինքնաբերաբար կորսուէր...: Ուստի մէկէն ի մէկ չլիցցաւ բառ մը հանել ընդէն:

— Անծանօթ Շէյխը անյայտարիտ նայուածքով մը զիտեց Ձոյն հոգեկան բովանդակ այլալուծութիւնը: Յետոյ ծանր ու վստահութիւն ներշնչող ձայնով մը առաջարկեց.

— Մտիկ ըրէք, պէկ էֆէնտի՝ մինչեւ հիմակ կասկածանքով մը վերաբերուեցաք ինծի հետ, որովհետեւ կառավարութեան մարդն էք դուք ու անոր հացը կուտէք. մինչեւ հիմակ զգուշաւոր դիրք մը բռնեցիք ինծի դէմ, ինչպէս հարկադրուած էիք ընել կառավարութեան կողմէն եկած լրտեսի մը ներկայումս: Հոգ չէ. ես չեմ ցաւիլ այդ մասին: Անծանօթ եմ եւ, իսկ ժամանակը՝ աղետալի: Մարդ մը չկրնար վստահիլ մինչեւ անգամ իր սրտին մօտիկ եղող մարմինին: Այսու հանգերձ, ներկայ դրութեանը մէջ, որ կըստաւանայ մեր երկու ցեղերու ողորակ իրարատեանը, հարկ է անծանական շահը մէկզի ընել ու պահանջուած ժամանակին զոհողութեան

տակ մտնել: Ատիկայ դուք չընելու ըլլաք, մեր մեծաւորները չընելու ըլլան, ալ ո՞ր օրունան համար կապրէք, ալ ո՞ր օրունան համար մեր գլուխը կը գտնուի: Միթէ՞ ժողովուրդով մեծաւոր չէ՞ք դուք... միթէ՞ ձեր խղճին վրայ չմանրանար անոր թշուառութիւնը:

— Ինչ կարող եմ ընել... ինչ կուզայ ձեռքէս, ընդհանրեց Ձոյն, քիչ մը սիրտ առած:

— Ըստ իս, շատ բան կարող էք ընել եւ շատ բան կրնայ գալ ձեր ձեռքէն, չեչտեց Շէյխը. միայն թէ իրարու վստահելու ետք, կատարելապէս զերար հաւկնալու՝ ետք այս մեծ գործին մէջ:

— Ինչ կայ վստահելու, առարկեց Ձոյն:

— Մի՛ վերաբերուիք... չվստահելու կէտն այն է որ դուք կառավարութեան մարդն էք ու այսօր անոր թիւին տակ կը գտնուիք. ի հարկէ փոքրիկ կասկած մը չնշմարտէիք ձեր վրայ, առանց օգուտ մը առաջ բերելու, կորսուած պիտի ըլլաք: Ատիկայ չեմ ուզեր: Մեր փափաքն է դուք գաղտնի կերպով աջակց ըլլաք ու ջանաք մեր եւ ձեր մօրէն «Միութեան» մը հաստատել:

— Միութեան մը:

— Այո՛:

— Ինչպէս:

— Ըսել կուզեմ թէ՛ այնպիսի կարգադրութիւն մը ընել, որ ձեր Գաղաղները վստահ մը չհասցունեն մօրի եւ փոխարքաւարար արգելքներու չհանդիպին:

(Շարունակելի)

Ի Խ Թ Ա Ր

Հլան պորճարընը էօտէմէմիլ օլան ապօնէլէրիմիլին, պախուսուս քէօլլէրտէ պուլընանլարըն, Ջա. տիկ էրթէսինէ գատար՝ կազէթա պէտէլաթընը կէօնտէրմէլէրի սօն տէֆա օլտարագ իխթար օլունուր:

Պու տէֆա տախի սիւքիւտ գալանլարա Ջատիկտէն սօնրա կազէթա հօլլանլարմալաճաղընտան մա. տաա, մաթլուպըմըղը ալէնէն թալէպ իթմէթտէ սէրպէսթ օլաճաղըղ:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ
ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Կէչէն ճուճա էրթէսի կիւնիւ Մ. Ամերիկա էլչիսի Սուլթանըն հուզըրընա գապուլ օլընմասընտա ճուճհուրիլէթ ըէլիսի Մ. Բուզ. վէլէթ թաղաֆընտան, միսիօնէր մէթթէպլէրի իչիւն մուգարրէր օլան իմթիաղաթըն թէմմը իլէ իճրասընը վէ Ամերիկալը սէյահ. լարըն Անատօլուտա կէզմէլէրինէ միւմանաթ օլընմասընը թալէպ իթմիլ տիր:

— Թէքար կէչէն ճուճա կիւնիւ սէլալըգտան սօնրա Աստրիա վէ Բուսիա էլչիլէրի Մ. Գալիլ վէ Մ. Ջինովիէֆ, Սուլթանըն հուզըրընա չըգմալարընտա, Արնա. վուտարըն ըսեանը հալըլապիլէ. ճէկի կիպի օսմանը տէօվէթինէ մուխաթալը օլաճաղընը պէյանլէ, անլէրէ գարչը շէտիտ թէտ. պիլլէր էլէ ալընմասընը թալէպ իթմիլէր:

Սուլթան պուլ պապտա վատընը թէքարլարալուպ, 32 թապուր հէ. նիտէն տաքէր եօլլամագլէ արնա. վուտըղ էյալէթինի թահթըղապ. թա ալընմասընը էմր իթմիլ տէյօրլար:

— Շքօտրա վիլայէթինտէ կա. թուիկ արնափուտար մահէլին ժան. տարմա գօմանտանը էսատ բա. շանըն գուլուլարընա գարչը բօթէթ իտուպ իխթիլալա ճուրաթ իտէյօրլար:

— Եունան. թիւրք մուհարէպէ. սինտէ ումուճ գօմանտան պուլընան էթէթ բաշա Մաքէթինիա իչիւն տախի գօմանտան նասպ օլընմըլ տըր:

— Բուճէլի չըմէնտըֆէրինէ ա. սըլար թարաֆընտան վէրիլէն խա. սարաթ ու մաղարրաթա մուգա. պիլ մէգըիւր չըմէնտըֆէր շիր. քէթի թիւրք տիօվէթինտէն թաղ. մինաթ թալէպ իտէյօր:

— Պօրիս Սարաֆօղըն ըէֆա. սընտան գօմթա ըէլիսի վէ սա. պըգ տաքէր գալմագամը ճալիտով Օհրիտա ճիվարընտա վուրուլմուշ. Գօվաչէպ գաշմըլ վէ Սարաֆօղ ալէլիաթա տէվամ իտէյօր:

— Պէկրատտան էնթօրնախիօն

կազէթաճընա պիլտիրիտիկի իւզ. ըէ, Սթանպուլտան Ալպանիայա կէօնտէրիլմիլ օլան արնափուտ հէ. լէթի Բրէզիլէնէ հաքըն թէճէմ. միւ օլընմըլ օլան տաք արնափուտ. լարը թէսքին իտէճէթ հէրտէ. շէօլլէ թէչվիթաթտա պուլընմըլ. լար. «Սուլթան էմր իտէյօր քի իսլահաթը գապուլ իթմէլէսինիլ. վիւքէլա էճնէպիլէրտէն ըըշվաթ ալմըլ օլուպ, Արնափուտարա գար. չը իսլահաթ իճրա իթտիրմէթ իս. թէյօր»:

Արնափուտ ըէլիսիլէրի պուլ սէօղ. լէրի իչիլթմէլէրինտէ «Եաշասըն Սուլթան. կէպէրսին խային վէ սաթըլմըլ վէզիլլէր վէ բաշալար» տէլիւ պաղըրմըլլար, վէ Սուլթանա պիր թէչէքիւրնամէ հա. զուպ, Սուլթանտան վէ ումուճի միւֆէթիլտէն պիր ճէվապ ալմա. լարընտա կեափուրարը գըրաճագ. լար ըմըլ, իսլահաթ իճրա օլընմա. սըն վէ սէրպէստիլլէրի էվվէլէրի կիպի տէվամ իթմին տէլու:

— Կրանտիւք Վլատիմիրին պիր կիւն վիէննատա գաշմըլ օլմասը վէ ֆագաթ իմբէլաթօր իլէ կէօ. ըիւշմէտիկի մահէլինտէն թալմա պիլտիրիլմիլ տիր: Շու հալտէ Պալգան վուգուաթլարը իչիւն հէ. նի պիր միւզաքէրէ իտիլիճէկինէ տալիւր չըգմըլ օլան շայէաթ թաս. տիգ օլընըյօր:

— Էտիրնէ վիլայէթինտէ Թըր. նօպաճըգ ճիվարընտա, ապրիլ 3տէ պիր պուլկար շէթէսի վէ թիւրք տաքէրլէրի պէյնիտէ միւսատէմէ վուգու պուլմուշ օլուպ պիր զապ. թիէ էօլմիւլ վէ իքի տաքէր վէ 2 պուլկար ետրէլէնմիլ օլմաղը, նի. հայէթ շէթէնին տալի թուլթու. լուպ, Էտիրնէլէ կէօնտէրիտիկի Սթանպուլտան պիլտիրիլիյօր:

— Մաքէթինիա գօմթիլէրին տաքէր տէքօլարընա վէ գըշալա. ընա գարչը միւտհիլ յալէլիաթ. լար իճրա իտէճէքէրինէ տալիւր Պապը Ալի մալիւմաթ ալմըլ օլ. մաղլէ սըգը թէտպիրլէր էլէ ալ. մըլ տըր:

Էրմէնիստան

Քիւրտ ըէլիսիլէրտէն Ազմասօն(?) նամ ճանի, մուգատտէմա իճրա միլ օլտըղը վահշիլիքէրի սէպէ. պինտէն պիր գաշ սէնէ էվվէլ հիւ. քիւմէթտէն թէպիտ օլընմըլ ի. քէն, շու սըրա թէքարա օրթալա չըգմըլ վէ Մուշ ճիվարընտա հիւ. քիւմէթի թէչվիթի իլէ էրմէնի. լէրի թէչիլիթ իթմէլէ պաշալմըլ օլտըղը Սթանպուլտան թալմա պիլ. տիրիլիյօր: Քէզա Կիլիլի խան նամ տիկէր պիր քիւրտ ճանի, թէքար մէյտանա ճըգուպ էրմէ. նիլէրի թէչիլիթ իթմէլէ պաշալմըլ. թալմըն մուխպիրիլին պէյանը իւզիլ, էն զիլատէ հէր քէսին բա. հաթընը սէլպ իտէն նօգթա շու տըր քի, հիւքիւմէթ պիր չօգ քիւրտ ըէլիսիլէրին Սթանպուլա չաղըրուպ, անլէրէ թալիւմաթ վէ.

րէրէք թէքար Անատօլույա կէօն. տէրմիլ տիր:

Նիհայէթ, Ալպանիան վէ Մա. քէթինիանըն շու աշվալը, քիւրտ. լէրին տախի թաասուպընը Էրմէ. նիլէրէ գարչը թէչվիթ իտէպիլէ. ճէկինտէն գօրգուլմագտա օլտըղը. նը միգըիւր մուխպիր մէվաուգէն հաղըյօր:

ՍԵՐՊԻԱ

1904 հոկտ 6 տա մէվգըրի իճ. լարա գօնուլմուշ օլան գաշնուր է. սասիի (սահմանադրութիւն) թա. թիլ վէ մէճիլիսի մէպուսանը վէ մէճիլիսի ալանը (ժեքալոյտ) տաղը. տան պիր իւքագի գրալա նէչր օլընմըլ տըր: Գրալ Ալէքսանտր մէզքիւր գանուննամէի սըրպ տէվ. լէթինէ վէ միլլէթէ լուզիւմի տէ. ըլճտէ ֆաիտէլի կէօրէմէմիլ օլ. տըղընը պիլ պէյան, Պալգան մէ. մալիլլէրին շու միւշէվվէլ աշվա. լինէ միւլթապըղ վէ սըրպ միլլէ թիւն հուգուզընը մուհաֆազա ի. տէպիլէճէթ տէրէճէտէ պիր իտա. ըէի հիւքիւմէթ թէչքիլի իչիւն գանունլարտա թէպէտտիլաթ իգ թիլա օլտըղընը կէօստէրմիլ տիր: Պու մագսէտլէ հէնի մէճիլիսի թէչքիլի իչիւն 24 զէզաթ մէճիլիսի ալանա ազա նասպ իթմիլ. պուն. լար հէնի ինթիլապ վէ մաթպու. աթ նիգամմաթէլէրի թանգիմ իտէ. ճէքէր. վէ պունա կէօրէ ինթի. խապաթ իճրա օլունաճագ տըր:

Գրալըն պու թէտպիրինէ գարչը խաթիճիէ նաղըրը իսթիֆա իթ. տիկի կիպի, թալէպլէր վէ թիւ. ճար իտտէմէլէրի նիւմալիլլէր իճ. ըա իթտիրլէր սէրալա գարչը. ժան. տարմալար իլէ վուրուշտըլար, զը. ըալըն իաքաղընը թահսին իտէն կազէթալարը հաղտըլար. տաքէր ճէլպ օլունուպ էհալի իւզէրինէ. ա. թէչ իտիլիսի, չօղլար ետրէլէնտի. նիւմալիլաթ կիճէնին սաաթ պի. ըինէ գատար տէվամ իթտի. տա. քէրլէր շէհրին հէր պիր նօգթա. սընը մուհաֆազա իտէյօրլար. շէ. տիտ պիր նաղմուր էհալի տա. ղըթալը:

— Թիւրք սինօրը իւզէրինէ տա. քէր թէճէմմիւ իթմէթ վէ ըէտիլ. լէրի սիւհա ալթընա չաղըրմագ թէտպիրի չիմտիլիթ թէլէլիթ օլընմըլ տըր:

Պուտաբէշտ մէճիլիսի մէպուսա. նընտա Պալգան աշվալինտէն տօլալը պիր մէպուսըն սիւվալինէ վիւքէլա ըէլիսի շու մաալտա պիր ճէվապ վէրտի. «Պալգանլարտա վէ թիւրքիտա աքաթիլ քոշօյի մու. հաֆազա իթմէթ պապընտա տէօվ լէթլէր միւլթէֆիգ տիրլէր. մու. գարրէր օլան իսլահաթըն քիֆա. լէթսիլլիլինէ տէօվլէթլէր չիմտի. տէն գանմըլ օլալար տախի գա. ըալարընը թէպտիլ իթմէլէճէթ լէր, շէր նէգատար ըսեան քէօք. լէչմիլ վէ մուգաթլէլէ տէվամ ի.

տէճէթ օլուր իսէ օլուն պիլ բօ. լիթիգամըղը տէկիլմէլէճէկիլ. Շու իխթիլալա գարչը թիւրք հիւքիւմէթինին շէտիտ թէտպիր. լէր էլէ ալմասընա քիմսէ մանի օլմալաճագ: Մէմուլ իտէրիլ քի տալիմ պէօլլէ տալլարընը իսէք. իսլահաթըն հարտըր իլէ, իս. լիլալ կիւն պէ կիւն թէսքին օլը. նաճագ:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ

ՎԱՌՆԱ 29, Մարտ
ՋԱՆԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վալոն Լիպ. 57-58 հքթ. 9.40/10 --	
Արապա լիպ. 53-62 հքթ. 9. -- /11--	
ԱՐԲԱ,	
Վալոն 100 քիւլ 9.20/9.50	
Արապա 45-50 լիպ. հքթ. 5.50/ 6. --	
ՋԱՎՏԱՐ	
Վալոն 53 54 լիպ. 7.40/ 7.80	
Արապա 8. -- / 8.40	
ՖԱՍՈՒԼԻԱ 100 քիւլ 16. --/22. --	
ԵՆԻԼԱՅ	
Վալոն 100 քիւլ 10.20/10.60	
Արապա հէքթ. 5.40/ 5.50	
ՄԻՍԻՐ	
Վալոն լիպ. 56-57 հէք. 7.60/ 7.90	
Արապա լիպ. 56-57 հքթ. 7.80/ 8.20	
ՏԱՐԸ	
Վալոն 100 քիւլ 10. --/10.20	
Վալոն մուամէլէսի ալթուի ֆը. ըանքլէ, արապա կիւմիլլէ, նարօ. լէօն 20.70 ֆրանք:	

ՍԱՐԱՒԱՅԻՅԷ

Նարուէն 20.60 ֆրանք
Օսմ. լիւրաը 22.80 ալթուի ֆրանք

ՋԵՕՐԷՔ

Ջատիկ մինասպլէթի իլէ մէթտա իւզրէ լէզիլ լէօրէլէր, գօլաճար վէ գուգուհաղլար հաղըրալմըլ օլտըղըմըլ. տան, տիւքեանըմըլ միւրաճաաթ իտէն բաղպէթու միւլթէրիլէրի մալ. ճա վէ ֆիւթթա խօշնութ իտէճէկի. միգի իլան իտէրիլ:

Օխրիտաքա սօղաղ Նօ. 8
ԳԵՈՐԳ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՋԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ

Ամերիկայ հրատարակուող «ՋԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ» շաբաթաթերթը ով որ ստանալ կուզէ, կրնայ ԻՐԱՒՈՒՆՔի խմբագրութեան միջոցաւ բաժանորդագրուիլ, կանխիկ զրկելով 10ն ու կէս ֆրանք արձաթ, մէկ տարուան համար:

ԳՐԱՆԻ ԵՐԱՋԱՆՆ

Այս փոքրիկ հրատարակութիւնը որ փոքրագիր 38 երեսներէ կը բաղկանայ, կը վաճառուի Ա. Ջարպահանէլեան գրափաճատանոցը:
Գին 50 սանգիւ

Одговорникъ Н. Драгулевъ

Печатница Взаимность Варна.